

Valtakunnalliset vesilintulaskennat 2020 – mitä 1980-luvun laskentojen toistaminen kertoo vesilintukantojen muutoksesta?

Projektikoordinaattori **Sari Holopainen**

(Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus)

Projektin vastuullinen vetäjä **Alexi Lehikoinen** (Luomus)

13.2.2021 Laskijatapaaminen

Maa- ja metsätalousministeriö

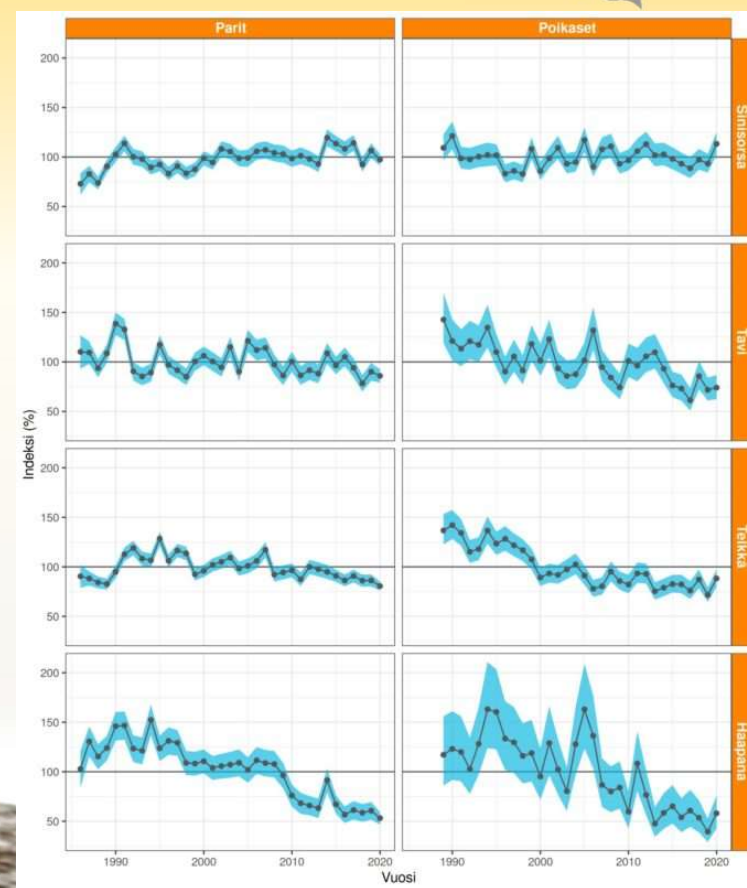

LUONNON- JA RIISTANHOITOSÄÄTIÖ
Natur- och viltvårdsstiftelsen

Tausta

- Nykyinen vuosittainen seuranta tuottaa arvokasta tietoa vesilintukannoista, mutta sisältää epävarmuuksia
 - Nykyinen järjestelmä antaa varsinkin pohjoisemman Suomen osalta vajavaisen kuvan
- Seuranta osoittaa monien riistalajien taantuneen

Luke 2020

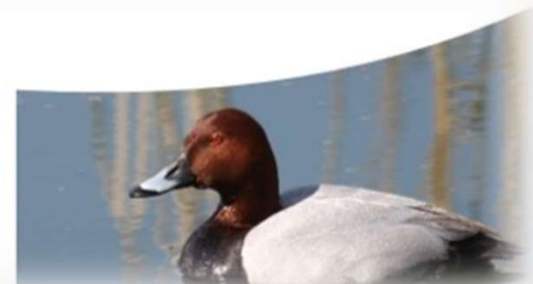
Tausta

- Maa- ja metsätalousministeriö tukee

Vesilintujen valtakunnallisen kannanseurannan kehittämistä

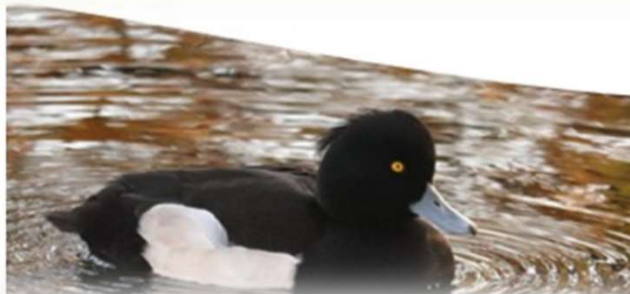
- Hanke 2020-2021

Tavoitteet

- 1980-luvun laajojen laskentojen toistaminen n. 1000 kohteella
 - Pohjoisen osalta kannanarvioiden parantaminen
 - Harvalukuisten lajien kannanarvioiden parantaminen
- Kantojen taantumisen syiden etsiminen
- Selvitetään koskeeko vesilintujen taantuminen erityisesti eteläistä Suomea

Vesilintulaskentojen habitaattiluokat

1 Karu, metsä- tai suorantainen järvi tai lampi

2 Syvä, osittain rehevöitynyt järvi, lahdissa laajahkoja ruovikoita

3 Matala, metsä- tai suorantainen runsaskasvustoinen järvi

4 Runsaskasvustoinen järvi maanviljelyksen tai asutuksen vaikutuspiirissä

5 Karu, vähäkasvustoinen merenranta

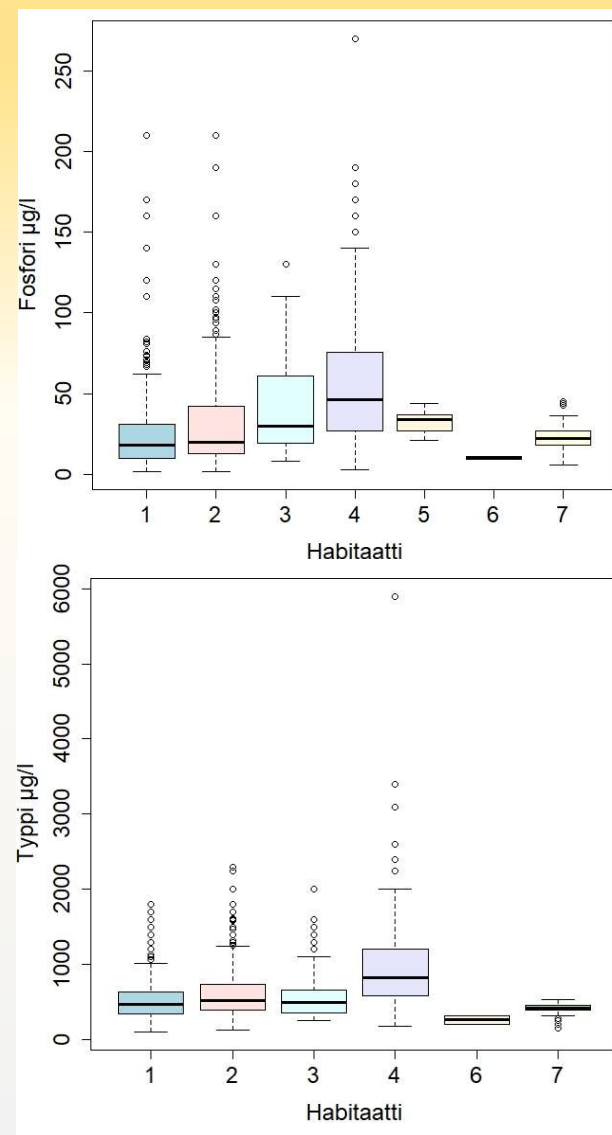
6 Rehevähkö merenranta, jonkun verran ruovikoita

7 Runsaskasvustoinen merenlahti

8 Muu, mm. tekoaltaat ja joet

9 Umpeenkasvanut/kuiva

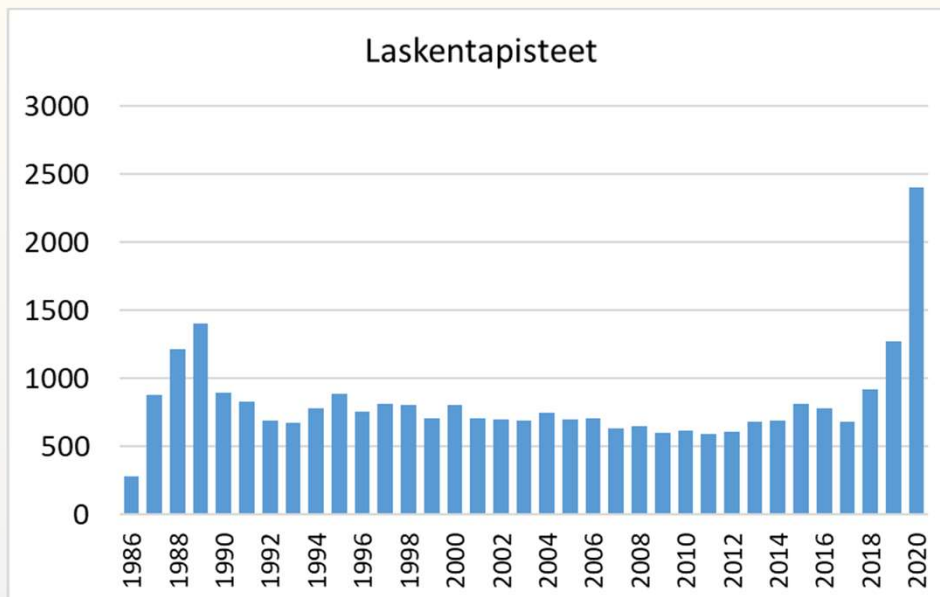
10 Rakennetut kosteikot

Vesilintulaskennat

- Kansalliset vesilintulaskennat alkoivat 1986
- Laskentapisteissä selkeä nousu vuonna 2020!
 - Vuosi 2020 oli haastava olosuhteiltaan
- Erillislaskennoissa 1 000 kohdetta 1980-luvulla
 - Noin 750 kohdetta laskettiin 2020

Tulokset

- Sorsat: puolisukeltajat, sukeltajat, koskelot
- Isoista linnuista laulujoutsen ja kanadanhanhi

Voittajat

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Muutos
Laulujoutsen	18	261	1450%
Kanadanhanhi	3	65	2167%
Harmaasorsa	0	4	-

Voittajat

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Laulujoutsen	18	261	1450%
Kanadanhanhi	3	65	2167%
Harmaasorsa	0	4	-

Vakaat

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Sinisorsa	785	878	111%

Voittajat

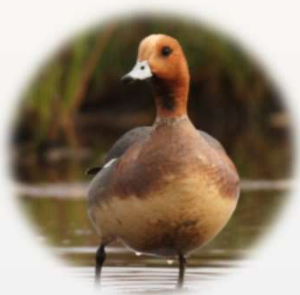
Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Laulujoutsen	18	261	1450%
Kanadanhanhi	3	65	2167%
Harmaasorsa	0	4	-

Vakaat

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Sinisorsa	785	878	111%

Vähentyneet

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Tavi	742	644	87%
Isokoskelo	158	138	87%
Telkkä	1175	867	74%
Tukkakoskelo	127	82	65%
Tukkasotka	639	267	42%
Jouhisorsa	99	40	40%
Haapana	494	189	38%
Heinätavi	43	14	32%
Lapasorsa	156	42	30%

Voittajat

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Laulujoutsen	18	261	1450%
Kanadanhanhi	3	65	2167%
Harmaasorsa	0	4	-

Vakaat

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Sinisorsa	785	878	111%

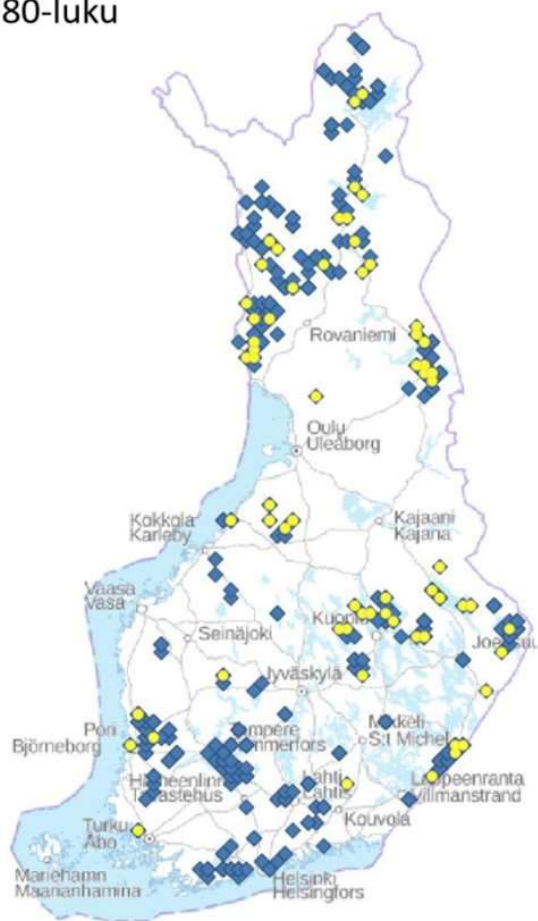
Vähentyneet

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Tavi	742	644	87%
Isokoskelo	158	138	87%
Telkkä	1175	867	74%
Tukkakoskelo	127	82	65%
Tukkasotka	639	267	42%
Jouhisorsa	99	40	40%
Haapana	494	189	38%
Heinätavi	43	14	32%
Lapasorsa	156	42	30%

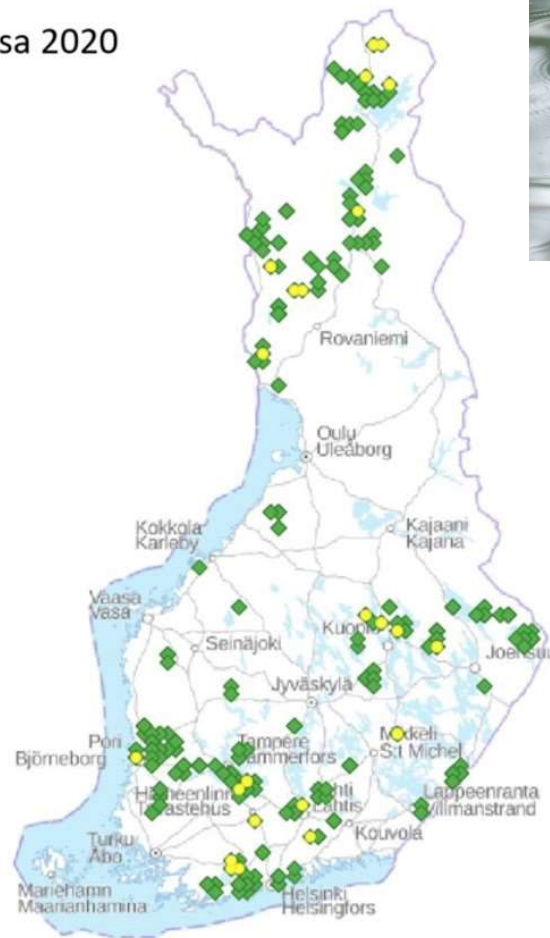
Romahtaneet

Laji	Havainnot 1980-luvulla	Havainnot 2020	Osuus -80-luvun kannasta
Punasotka	233	13	5,6%

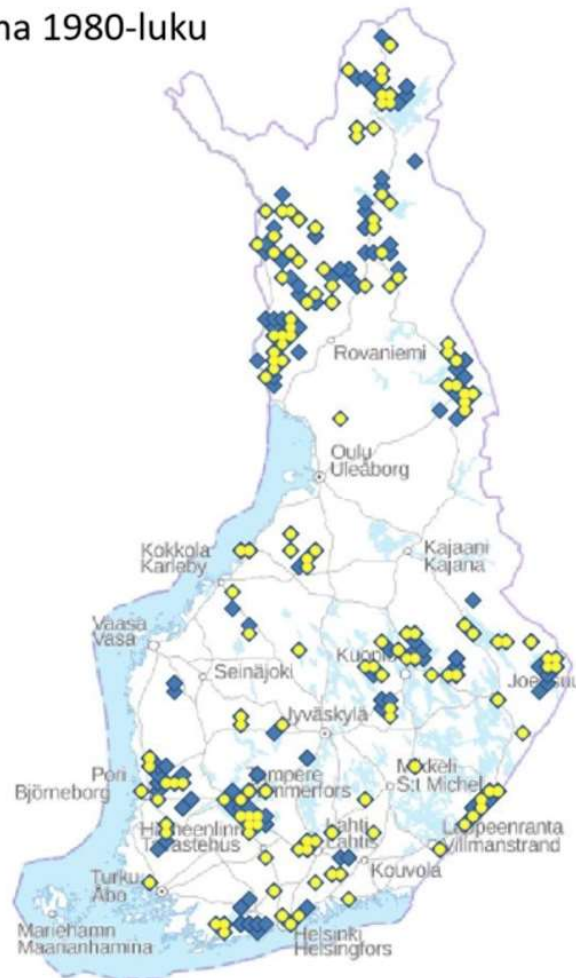
Jouhisorsa 1980-luku

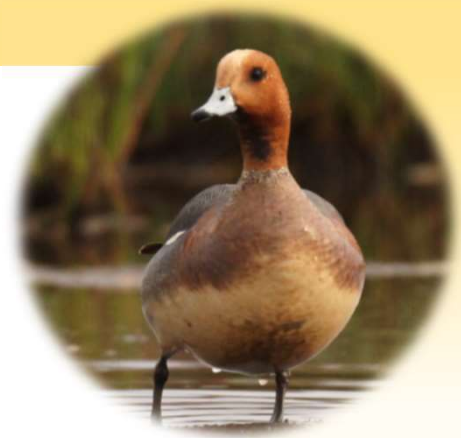
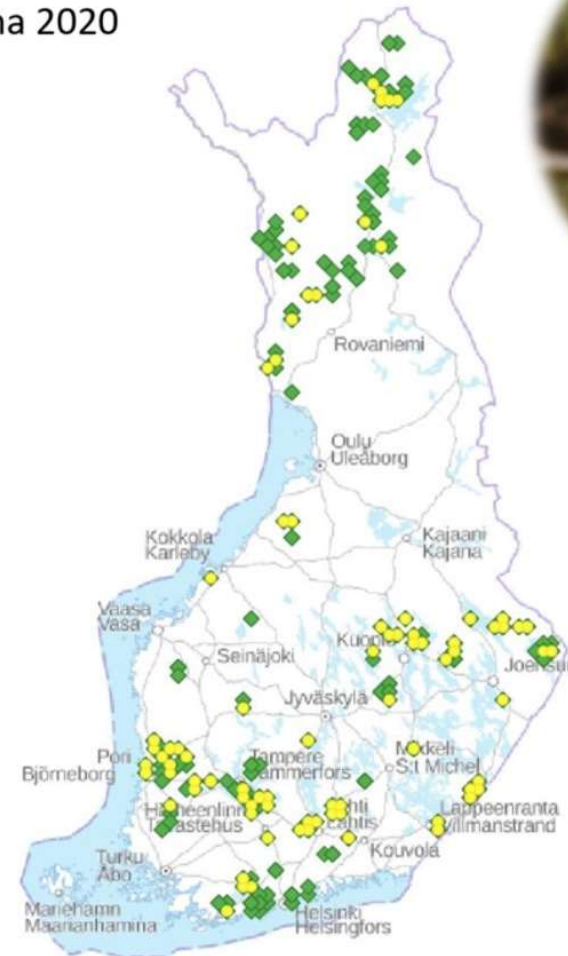
Jouhisorsa 2020

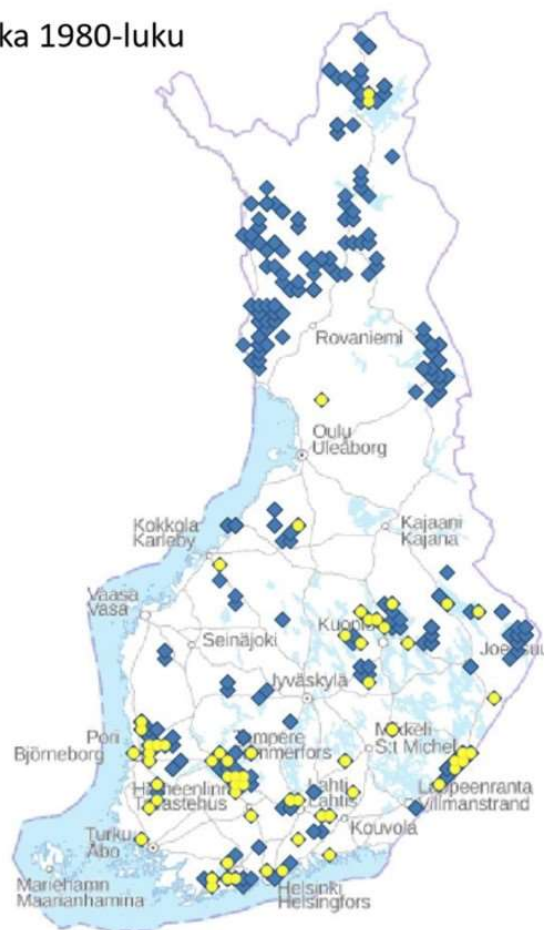
Haapana 1980-luku

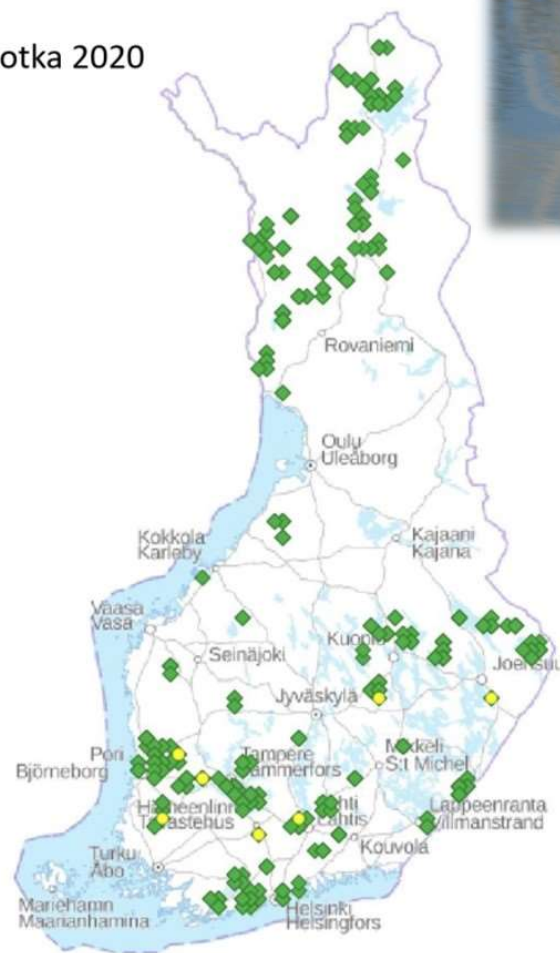
Haapana 2020

Punasotka 1980-luku

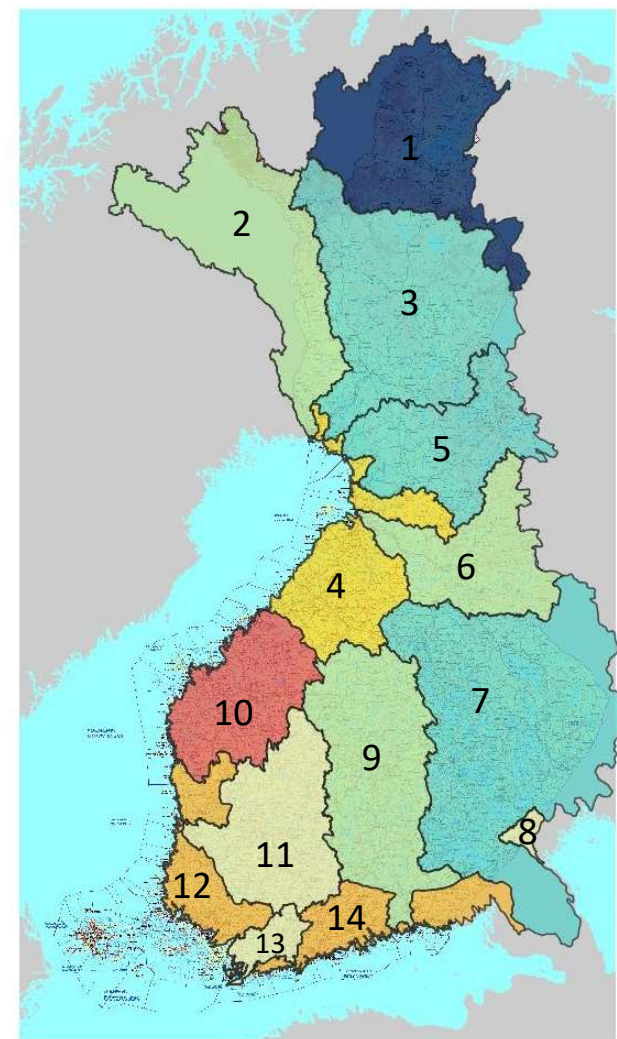
Punasotka 2020

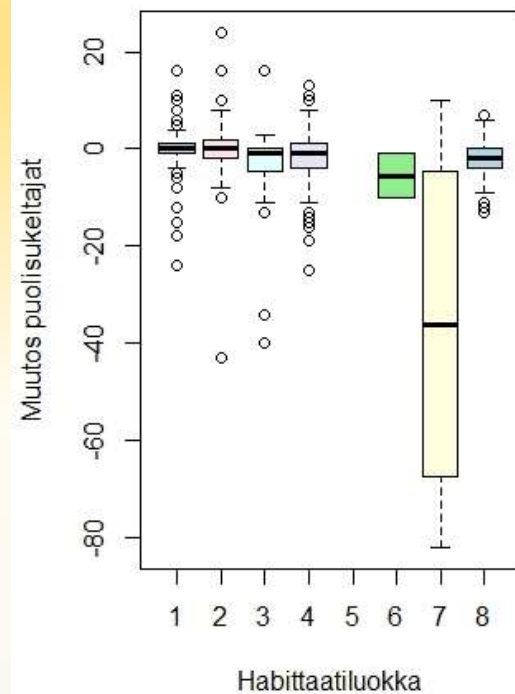

- Valuma-aluekohtaiset sorsatrendit

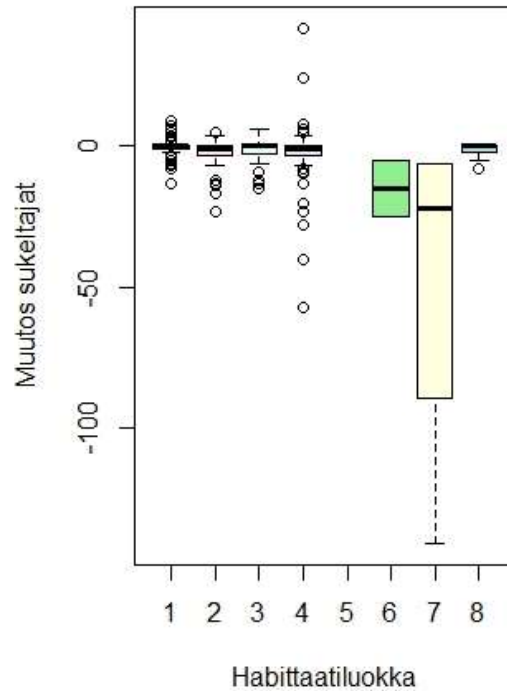
- Verrataan 1 alueeseen

	1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14
Laulujoutsen							+	+		+	+		
Kanadanhanhi													
Sinisorsa								+			+	+	
Tavi		-	-										
Isokoskelo		-											
Telkkä		-								-	-		
Tukkakoskelo													+
Tukkasotka											-		
Haapana			-					-			-		
Heinätavi											-	+	
Lapasorsa							-				-		
Jouhisorsa						-							
Punasotka							-	-			-		
Harmaasorsa											+		

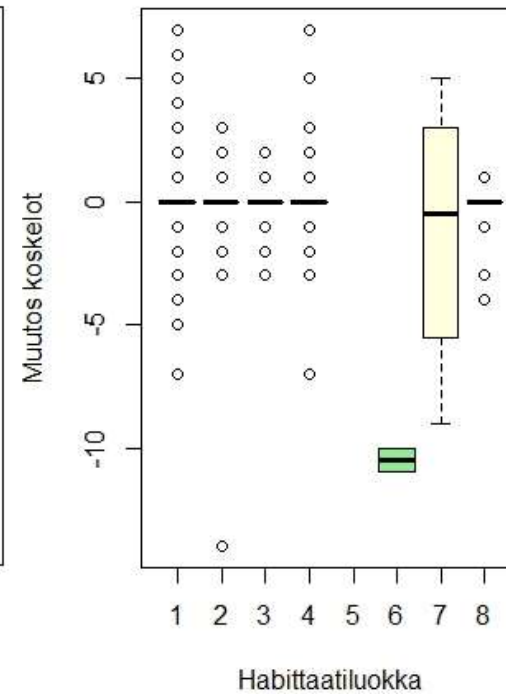

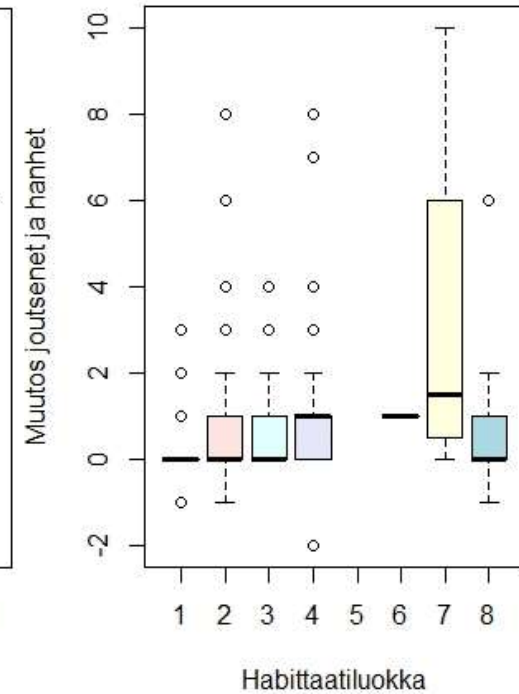
- Puolisukeltaajat taantuneet 1, 3, 4, 7 ja 8 luokan habitaatissa

- Sukeltajat taantuneet 1, 2, 4, 6 ja 7 luokan habitaateissa

- Koskelot taantuneet 6 ja 7 luokan habitaateissa

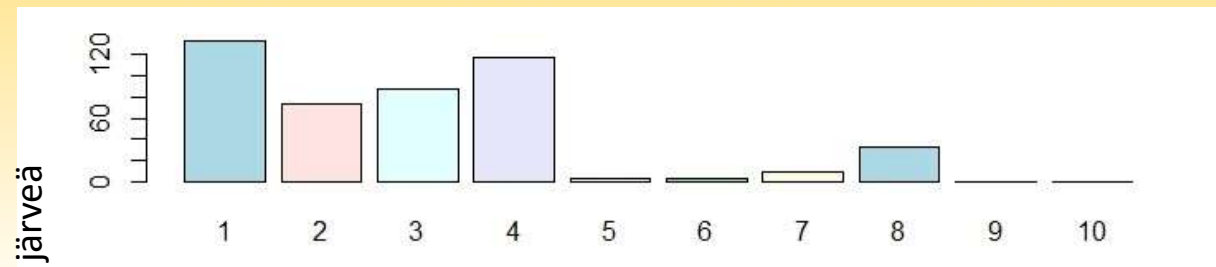

- Hanhet ja joutsenet runsastuneet kaikissa paitsi 6 luokassa

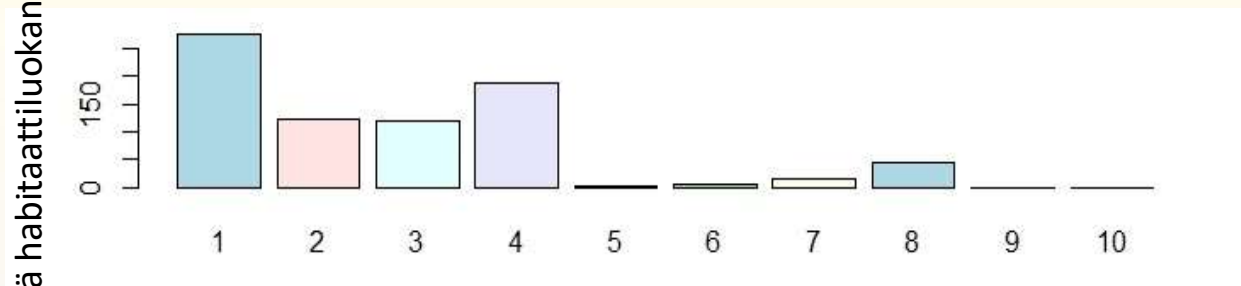

Habitaatinkäytöltään samanlaisilla lajeilla hyvin erilaisia trendejä

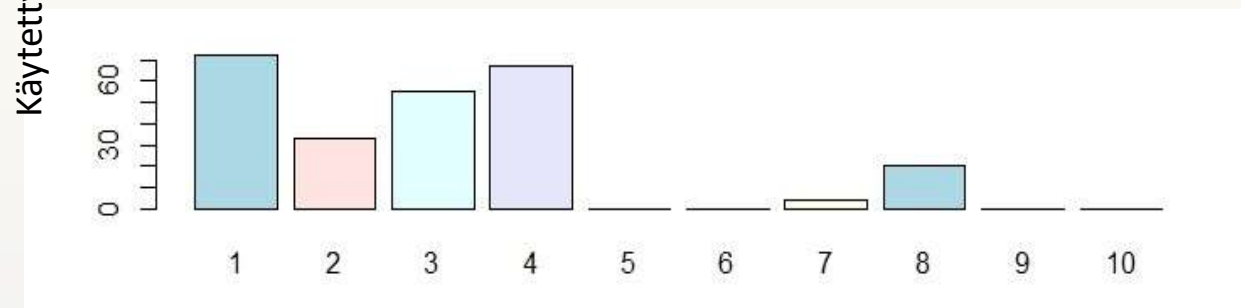
Haapana

Sinisorsa

Laulujoutsen

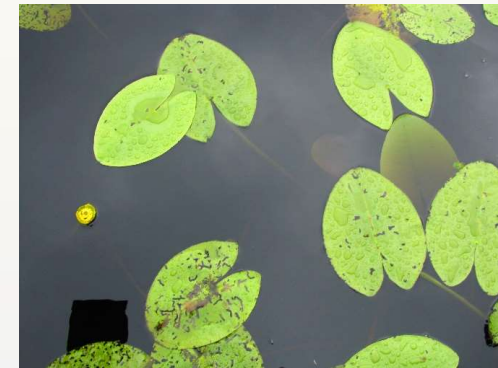
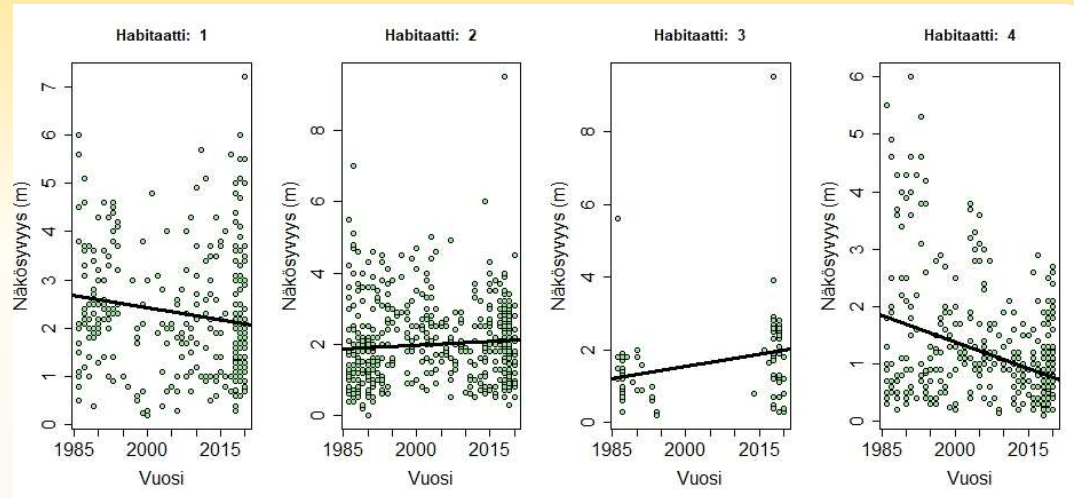

Habitaattiluokka

Mitä järvissä on tapahtunut?

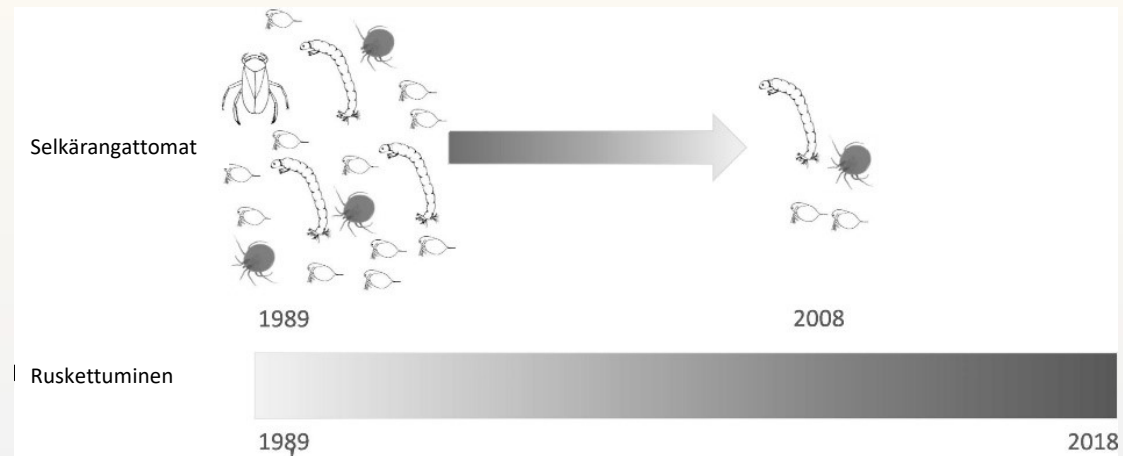
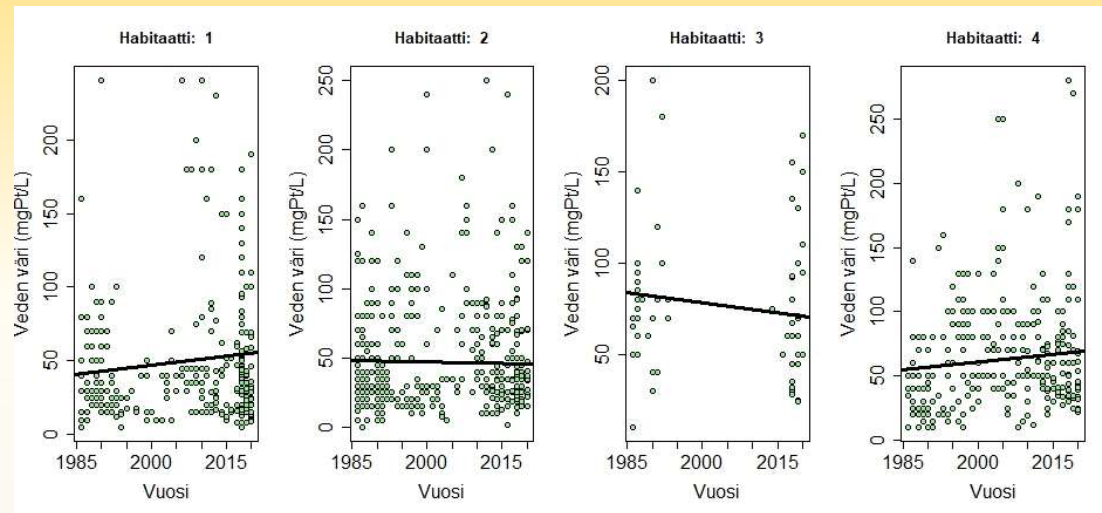

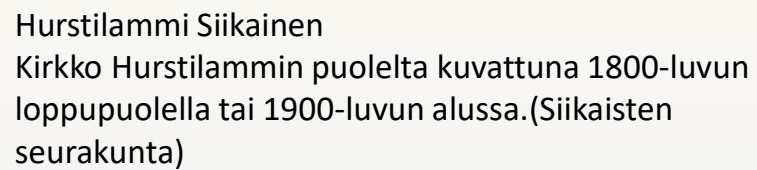
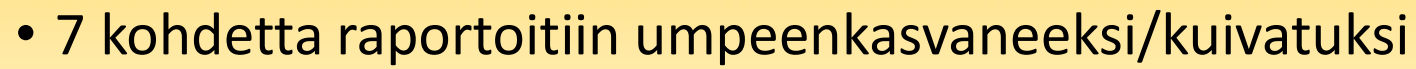
- Näkösyyvyys on heikentynyt

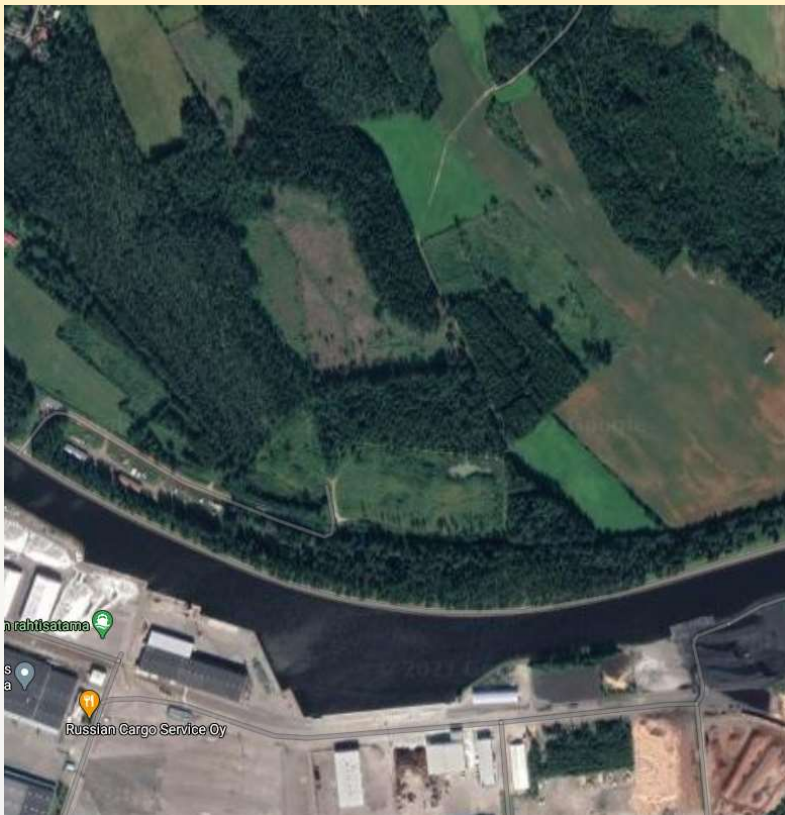
- Veden väri ruskettunut

- Kuivattu

Mustolan altaat Lappeenranta

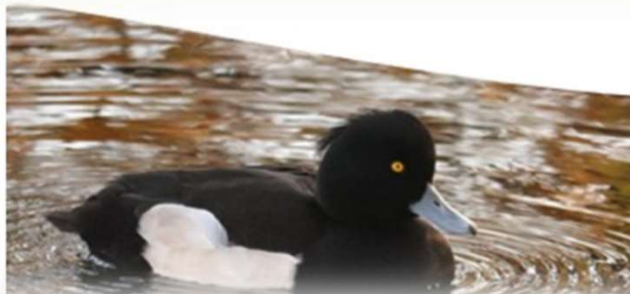

© Marko Ruti

Pohdintaa

- Valtaosa sorsalajeista taantunut 1980-luvulta
 - Punasotkalla surkea tilanne
- Sinisorsalla, hanhilla ja joutsenilla menee hyvin
- Leveysasteet eivät korostu kantojen muutoksen syynä
 - Pohjoisessa sorsilla samanlainen laskeva trendi kuin etelässä
 - Laskentavuosi 2020 oli haastava varsinkin Lapissa
- Alueellisesti Varsinais-Suomessa taantuminen voimakkainta

- Taantumista erityisesti rehevissä habitaattiluokissa
- Veden värissä ja näkösyvyydessä heikentymistä

Maa- ja metsätalousministeriö

Kiitos!

LUONNON- JA RIISTANHOITOSÄÄTIÖ
Natur- och viltvårdsstiftelsen

Kuvat © Sari Holopainen